amikor kiderül, hogy a diagnózis téves, és a vélt problémánál is nagyobb a baj? Milyen út vezet a gyógyuláshoz? Eme kérdéskör körbejárásával és az ezekhez kapcsolódó szürreális túlvilági élményekkel olyan erős nyitányt kap a *Canøssa*, mintha a *Dies Iræ*-t hallanám felcsendülni a salzburgi zseni tolmácsolásában. Mindez olyan önironikus humorral fűszerezve kerül tálalásra, hogy még a legszívszorítóbb részeknél is volt alkalmam a remény szívmelengető sugarai felé fordulva elmosolyodni.

A „Catabasis" (*spoiler:* alvilágba való alászállás) után a könyv középső részében Canøssa/QA életének hétköznapi küzdelmeiről mesél. Canøssa, vagy QA? Itt érdemes megjegyeznem, hogy a mesélés önreflexiós módja teljesen egyedivé teszi a könyv derekát kiadó háromszáz oldalas részt. Ugyanis immár két mesélő is akad, akik mégis egyet alkotnak. Canøssa a szerző ifjúkori, félszeg önmaga, művészi ambícióival s másfél évtizedes útkeresésével. QA pedig az élettől megedződött, tűzkeresztségen átesett jelenkori maga. Canøssa mesél, QA moderál, belekérdez, kiegészít.

És Canøssa mesél nekünk. Őszinte szeretettel egy inspiráló élet mérföldköveiről. Hogy csak a végpontokat említsem: miskolci kisfiúból, aki „a kertből" hallgatja az Edda próbáit, nemzetközileg elismert zeneszerző; péksegédből nagyvállalati középvezető; vagy akár kisgarzonból a tóparti házig. Ugyanakkor, ami talán a legfontosabb, mérgező kapcsolatoktól a felemelő, építő közösségig. Mind-mind remek példa arra, hogy szeretettel, kreativitással, kitartással és küzdeni akarással az életben minden elérhető.

Az utolsó harmadban búcsút veszünk Canøssától és ott találjuk magunkat egy kórházi szobában a lábadozó QA és édesanyja társaságában. Ez a jelenet indítja el kisgyermekkori, családi emlékek novellafüzérben rögzített sorát, ami a kórházi szobában diktafonnal rögzített beszélgetés későbbi interpretációja. (*Spoiler:* itt értettem meg, miért volt szükség a történet linearitásának átvariálására; hisz sokkal jobb érzés, úgy befejezni egy könyvet, hogy szeretetteljes, boldog emlékekről olvasunk a végén, amelyek valamelyest tompítják a korábban leírt, de később megélt fájdalmasabb részeket.) Őszinte és bensőséges befejezése a műnek, ahol múlt és jelen álomszerű találkozásában vegytiszta képet alkothatunk a szerző személyiségéről, gyermekkorának legmeghatározóbb emlékein át.

Összegzésképpen annyit, hogy a *Canøssa* rendkívül sokrétű mű, amit leginkább egy zeneműhöz hasonlíthatnék, erőteljes nyitánnyal, amit váltakozó hangulatú, mégis magával ragadó tételek követnek egészen a Crocus (*spoiler:* a borítón látható növény) kivirágzásáig. Mind zenei, mind irodalmi szinten olyan alkotás (*spoiler:* készült a könyvhöz zeneműis), ami hozzátesz az olvasó lelkéhez, ezért mindenkinek jó szívvel ajánlom, Kulcsár Attilának pedig hosszú és boldog életet kívánok. *(albzol)*

Fülöp Péter – Jörg Tibor: *Megörökítés. Fény(kép)film.* Győr, 2013, fpfoto.hu. 13 perc 11 másodperc

Ahhoz képest, hogy állítólag a „vizuális kultúra" korszakában élünk, elképesztően alászállt a fényképek és a filmek nívója; ha korábbi korszakokhoz hasonlítjuk ezeket, túlzás nélkül megállapítható, hogy általában kisebb a művészi értékük. Amennyivel nagyobb számban uralkodnak az életünkben, annál inkább. Az autonóm művészi értéket majdnem mindig a technikával pótolják, vélik pótolhatónak. Ezen kívül mindenki fényképez, ráadásul sokat, a felvételeket utána soha nem nézik meg, ritkán szemlélik néhány másodpercnél tovább újra, elgondolkodva a képeken. Régen a fényképezés egy szakma, egy modern mesterség volt. No, nem mintha a professzionális fényképek esete az általánosnál ma jobb lenne. Van egy mindenre és mindenkire kiterjedő „értékrend" a tekintetben, hogy mi számít jó és szép fotónak. Akié nem felel meg ennek, az ilyen irányba manipulálja a képeit különféle számítógépes alkalmazások segítségével. A színes, éles (vagy éppen homályos és éles) természet- és gasztrofotók valamelyest rámutatnak az általános trendre. Úgy látszik, hogy a technika, a „professzionalitás", a harsány színesség kiöli a valóban „színes", sokféle és több mindent mondani akaró művészi-séget.

Fülöp Péter fotográfiái, melyeket ez a régizenére készített kis vi-

deós fotóreprezentáció – amit bárki megtekinthet a YouTube-on – bemutat, erősen eltérnek az említett tendenciáktól. Itt a profán a fényképek nagy részében a szakrálisba emelkedik, a reális az ideálissal tart kapcsolatot, szellemes vagy legalább ironikus (olykor tragikus). A fekete-fehér valójában színes, mélysége és magassága van. Szinte minden a gondolkodtatásba fut, vagy valami annál is magasabba, didaktika nélkül. Itt van idő megállni – és nem csak az egyértelműség hiányakor –, van idő nemcsak újra megnézni a képeket, hanem elmélyedni azok kapcsán. Nem „megfejtésük" a lényeg. Az egész nem működik, semmit nem mondanak, ha nem jön létre valamiféle meditáció, majd a kontempláció valamilyen szintje a képek szemlélése közben.

E folyamat a képi tartalom és a képcím gondolati összevetésével kezdődhet. A címek – a sorozatcímek és az egyes képek címei – általában tömörek, kellőképpen korlátozottak, akkor is, ha filozofikusak. Ezért a szemlélő maga indíthatja a folyamatot, mely a fénykép érzékszervi szemléléséből az elmélkedésen át magasabb szintű kontemplációba vezethet. Ennek az útnak a bejárását ajánljuk, mint valódi vizuális kultúrát, e nagyszerű kisfilmen, videós fotóprezentáción keresztül is. *(hr)*